

Kontakt s cudzím jazykom na univerzitách strácajú

Absolventi často nevedia použiť cudzí jazyk ani v bežnej komunikácii

Zo stredných škôl vychádzajú jazykovo čoraz lepšie vybavení študenti, po vysokej škole však často opäť potrebujú kurzy cudzieho jazyka na úrovni maturity.

Väčšina absolventov vysokých škôl sa nevie spontánne zapojiť do bežného rozhovoru či mierne odbornej diskusie v cudzom jazyku. Dôvodom môže byť nedostatočný kontakt študentov univerzít s cudzím jazykom počas ich štúdia, ale aj príliš veľký dôraz na výučbu gramatiky na stredných školách na úkor väčšieho rozvoja komunikačných zručností. Študenti prichádzajú na vysoké školy väčšinou s maturitou z cudzieho jazyka, čo znamená, že ich znalosti by mali zodpovedať úrovni B1 alebo B2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazykové znalosti (SERR).

Táto úroveň predstavuje schopnosť sa nezávisle dorozumieť a používať jazyk v rozsahu, ktorý postačuje pre bežnú, ale aj odbornú komunikáciu v pracovnom prostredí.

Kde sa stráca?

Počas vysokej školy by si študenti mali utvrdiť, prípadne zdokonaľiť znalosti cudzieho jazyka zo strednej školy a zároveň získať nové vedomosti z odborného cudzieho jazyka vo svojej špecializácii.

Ako však hovoria skúsenosti z praxe, absolventi, ktorí nastúpia do svojho prvého zamestnania, neraz nedokážu v cudzom jazyku komunikovať. Svedčia o tom kurzy, ktoré pre svojich zamestnancov firmy najčastejšie otvárajú, a to opäť v stredoškolských úrovniach B1 a B2.

„Percento dobre jazykovo pripravených absolventov stredných škôl sa každým rokom zvyšuje a trend je pozitívny,“ hovorí Daniel Bacík, predseda Asociácie jazykových škôl na Slovensku.

„Čo sa však deje medzi ukončením strednej školy a nástupom do

Jazyk sa učia iba v prvých rokoch štúdia.

ILUSTRÁČNÉ FOTO – ADOBE STOCK

pracovného procesu? Absolútne elementárnym zistením dodávateľov jazykového vzdelávania je, že väčšina zamestnancov študuje cudzí jazyk maximálne do úrovne B1. V portfóliu vyučovaných jazykových úrovní prevažujú nižšie vedomostné stupne v rámci SERR.“

U absolventov vysokých škôl je podľa neho problematické ovládanie cudzieho jazyka na úrovni B2

a vyššie. Väčšina absolventov tieto vyššie úrovne nedosahuje, keďže študenti počas univerzitného štúdia často strácajú s cudzím jazykom pravidelný kontakt.

Len pár semestrov

Ako vyplýva z údajov oslovených vysokých škôl, študenti nejurykových odborov si môžu zväčša vybrať cudzí jazyk ako povinne voliteľný

„Stále je veľkou raritou, ak na univerzitu príde po anglicky hovoriaci človek so svojim know-how.“

predmet, ktorý sa vyučuje zhruba dva krát do týždňa v trvaní jedného až štyroch semestrov. Výučbu si môžu zabezpečovať jednotlivé fakulty alebo sa deje prostredníctvom spoločného centra či ústavu jazykov alebo katedry jazykov.

„Samozrejme ide o oblasť, ktorá je ovplyvnená množstvom premenných, či konkrétna vysoká škola, univerzita, fakulta, katedra venuje dostatočnú pozornosť vzdelávaniu svojich študentov v cudzích jazykoch. Najväčšie nedostatky však vidím v „plávajúcej“ dotácii hodín cudzieho jazyka,“ hovorí Bacík.

Prístup k výučbe cudzieho jazyka by sa mal podľa neho viac individualizovať a jasne by sa mala u študentov identifikovať ich vstupná úroveň ovládania cudzieho jazyka. Následne by sa mal nastaviť cieľ pre jednotlivé skupiny študentov a podľa toho zostaviť študijný plán a dotáciu hodín na obdobie celého vysokoškolského štúdia, nielen v prvých semestroch.

„Cieľom by malo byť, aby ani jeden študent neprestal mať riadený kontakt s cudzím jazykom. Len riadeným prístupom zaručíme, že každý bude na týždennej báze v kontakte s cudzím jazykom a neostane na jeho vôli, či bude, alebo nebude rozvíjať túto oblasť vzdelávania,“ dodáva.

Počas celého štúdia

Výučba by mala byť nastavená tak, aby absolventi vysokých škôl dosahovali úroveň všeobecného cudzieho jazyka minimálne B2 a boli

potom lepšie pripravení na trh práce. „Odbornosť zamerania alebo požiadavka na ovládanie cudzieho jazyka na vyššej úrovni C1 by varovala podľa študijného odboru, ktorý študent študuje. Dôležitá je však minimálna schopnosť ovládania cudzieho jazyka v rámci celej študentskej populácie,“ zdôrazňuje Bacík.

Aj Jozef Gašparík z portálu Praxuj.sk, na ktorom si vysokoškolskí študenti môžu nájsť ponuky brigád a stáží, zdôrazňuje, že väčšina ponúk nemá v korporáciách počítania s tým, že študenti sa dohodoria v cudzom jazyku, predovšetkým v angličtine.

Najlepšie sú pripravení tí, čo absolvovali zahraničné študijné či pracovné pobyty v rámci stáží a rôznych tzv. work and travel programov. Pomôcť by však mohli aj vysokoškolskí lektori zo zahraničia, ktorých je na Slovensku stále nedostatok.

Málo lektorov

„Slovensko patrí dlhodobo medzi krajiny, kde máme najmenšie zastúpenie lektorov zo zahraničných univerzít. O odborníkoch na problémy z praxe ani nehovoríme. Stále je veľkou raritou, ak na univerzitu príde po anglicky hovoriaci človek so svojim know-how, ktoré počas svojho života získal. Aj týmto smerom by sa mohli uberať vysoké školy na Slovensku,“ dodáva Gašparík.

Zdroj slabšej jazykovej pripravenosti vysokoškolských študentov však vidí už aj na stredných školách, ktoré podľa neho stále kladú dôraz skôr na písomnú angličtinu.

„Ak prídete do firmy, kde musíte v priebehu niekoľkých sekúnd odkomunikovať problém so zahraničným klientom, sotva ho zaujíma či ste použili správny tvar slovesa,“ dodáva Gašparík. „Dôležité je, aby ste povedali podstatné veci prirodzene a pochopili jeho reakciu. To sa na stredných školách veľmi neučí, a preto vysokoškooláci majú často problém s porozumením hovoreného slova a ešte väčší problém s výslovnosťou.“

Marta Ďurianová © SME

Začiatok či pokročilý?

Pokročilé úrovne cudzieho jazyka podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazykové znalosti (SERR).

Pokročilý študent v cudzom jazyku dokáže:

Úroveň B1

- Porozumieť hlavným bodom a informáciám v textoch o známych témach, ako škola, práca či voľný čas.
- Reagovať na pravdepodobné situácie, ktoré môžu nastať pri cestovaní.
- Vytvoriť text na témy, ktoré sú mu blízke alebo ho zaujímajú.
- Popísať zážitky a udalosti, sny, želania a ambície.
- Poskytnúť krátke vysvetlenia, vyjadriť svoje názory a plány.

Úroveň B2

- Porozumieť hlavným bodom zložitejších textov o skutočných alebo abstraktných témach, vrátane odborných diskusií v rámci svojej špecializácie.
- Používať jazyk pomerne rýchlo a spontánne. Človek je schopný rozprávať sa s rodeným hovoriacim bez väčších problémov.
- Vytvárať jasné a detailné texty o rôznych témach.
- Vysvetliť pohľady na určité témy, hovoriť o výhodách a nevýhodách rôznych riešení.

Úroveň C1

- Porozumieť širokej škále náročných a dlhých textov.
- Vyjadrovať sa s ľahkosťou a plynulo, a to spontánne a bez viditeľného hľadania výrazov v mysli.

- Flexibilne a efektívne používať jazyk aj v akademickom a profesijnom prostredí.
- Vytvoriť jasný, dobre štruktúrovaný a detailný text na široký okruh tém.

Úroveň C2

- Porozumieť prakticky akémukoľvek písanému textu a počutému slovu v cudzom jazyku.
- Zhrnúť informácie z odlišných hovorených a písomných zdrojov, formulovať argumenty alebo správy a zrozumiteľne ich prezentovať.
- S ľahkosťou a spontánne sa vyjadrovať, plynule hovoriť.
- Jasne rozoznať aj jemné odtiene vo významoch, aj v zložitých situáciách.

Zdroj: Best English

Čo hovoria prieskumy o jazykovej pripravenosti

Viac ako polovica študentov vysokých škôl sa takmer vôbec neučí odborne komunikovať v anglickom alebo inom svetovom jazyku. Tretina z nich sa v tomto smere rozvíja len na malej časti predmetov. Uvádajú to výsledky prieskumu študentskej spokojnosti, ktorý na vzorke 20-tisíc študentov vysokých škôl realizovala v minulom roku Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo (SAAVŠ). Znalosť cudzích jazykov, najčastejšie angličtiny, je pritom jednou z kľúčových požiadaviek zamestnávateľov na absolventov, čo podľa SAAVŠ potvrdzuje aj analýza portálu Profesia.sk.

Ovládanie anglického jazyka na rôznej úrovni deklaruje až 96,7 percenta absolventov vysokých škôl, uvádza prieskum v rámci analýzy „Kvalita absolventov z hľadiska zamestnávateľov“, ktorú si minulý rok nechala vypracovať Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení (AZZZ). Úroveň znalostí respondentov udávali zväčša na úrovni B2 (34,5 percenta absolventov) a B1 (23,9 percenta).

Druhým najčastejším jazykom je nemčina, v prieskume AZZZ ju uviedlo 67,1 percenta respondentov. Až 23,3 percenta z nich ju však ovláda iba na základnej úrovni A1. Úroveň A2 uviedlo 10,9 percenta a úroveň B2 len 7,7 percenta. (md)